

DRÁMA ÉS TÁNC

A dráma és tánc (a *dráma* itt nem az irodalmi műnemre utal) tanítása olyan művészeti és művészetpedagógiai tevékenység, amelynek célja az élményeken keresztül történő megértés, valamint a kommunikáció, a kooperáció, a kreativitás fejlesztése, az összetartozás érzésének erősítése.

A dráma és tánc kreatív folyamata szolgálja a tanulók ön- és társismeretének gazdagodását, segíti az oldottabb és könnyebb kapcsolatépítést és ápolást.

A tanulói tevékenységek a gondolatok és érzelmek kifejezését, ezzel együtt különböző drámai és színházi kifejezési formák megismerését, alkalmazásuk elsajátítását és értelmezését szolgálják.

A mozgásos-táncos tevékenységek többek között fejlesztik a ritmusérzéklet, a térérzékelést, a testtartást, a mozgáskoordinációt, az állóképességet. E tevékenységek során a tanulók megismerik a mozgásos-táncos kommunikáció és önkifejezés sajátosságait, eszköztárát.

A fentiek mellett mind a dramatikus, mind a mozgásos-táncos tevékenység gyakorlása és tanulása hozzájárulhat például a nemzeti, helyi vagy a nemzetiségi hagyomány megismeréséhez, és amellet, hogy jelentős mértékben hozzájárulhat az önazonosság erősítéséhez, fontos szerepe lehet a közösségi tudat kialakításában.

A dráma és tánc jellegénél fogva nagy szerepet játszik több fejlesztési területen meghatározott ismeretek, készségek és képességek fejlesztésében.

Az *erkölcsi nevelés* területén a tanuló a dráma és tánc tanórák során olyan kérdésekkel és problémákkal találkozik, amelyek segítenek eligazodni az őt körül vevő világban.

A *nemzeti öntudat, hazafias nevelés* területén megismer több különböző, népszokásokhoz vagy ünnepkörökhöz köthető hagyományt, így felkelhető érdeklődése szűkebb és tágabb környezete kultúrája iránt, megtapasztalhatja ezek helyét Európa és a világ szokásvilágában, fontossá válhat számára a hagyományok megismerése és megőrzése.

Az *állampolgárságra, demokráciára nevelés* területén nyitottá válhat a társadalmi jelenségek iránt, ezek ábrázolására törekszik dramatikus tevékenységeiben is. Foglalkozik a kisebb és nagyobb közösségek sajátosságaiból eredő lehetőségekkel és korlátokkal.

Az *önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése*, valamint a *felelősségvállalás másokért, önkéntesség* területén képessé válhat az alkalmazkodásra és az érdekérvényesítésre. Életkorának megfelelően megnyilvánulhat különböző társas helyzetekben. Képesé válhat több szempontból is értékelni, és drámajátékos tevékenységekben megmutatni egy-egy helyzetet. A megbeszéléseken képes önálló véleményt fogalmazhat meg, tapasztalatot szerezhethet önmaga és társai tevékenységének elemző értékelésében, ugyanakkor képessé válhat mások munkájának elismerésére, tiszteletére is.

A *testi és lelki egészségre nevelés* területén megismeri a különféle, a figyelem összpontosítására szolgáló koncentrációs és lazító játékokat és tevékenységeket.

A *fenntarthatóság, környezettudatosság területén* fejlődhet közvetlen és tágabb környezetének természeti és társadalmi értékei, sokszínűsége iránti szenzibilitása.

A kompetenciafejlesztés területén az *anyanyelvi kommunikáció* fejlesztésében az aktív tevékenységek folytán a dráma és tánc tantárgy jelentős szerepet játszik. A tanuló részt vesz verbális és nonverbális kommunikációs játékokban, megtapasztalja az önkifejezés több formáját. Ezek segítségével képessé válhat érzéseinek és véleményének kifejezésére, valamint saját és mások tevékenységének értékelésére is. Fejlődhet a tiszta, érthető, artikulált beszéd, a világos, adekvát nyelvhasználat területén.

A *szociális és állampolgári kompetencia* területén a tanuló lehetőséget kap más kultúrák sokszínűségének megismerésére. A dramatikus tevékenységek során gyakorolja a társainak való segítségnyújtást különféle megjeleníthető élethelyzetekben. A közös munka folyamatában

megtapasztalja, hogy kisebb és nagyobb közösségének működése az ő felelőssége is, a dramatikus tevékenység során, a mintha-helyzetek „gyakorlóterepén” felelősséget érezhet és vállalhat társaiért. Képesé válhat megfogalmazni véleményét, és elfogadni mások érvelését.

A *kezdeményezőképeség és vállalkozói kultúra* területén a tanuló korának megfelelő élethelyzetekben képessé tehető a mérlegelésre, döntéshozatalra, és arra, hogy felmérje döntései következményeit – mindezt a dramatikus tevékenységek során a gyakorlatban, védett környezetben meg is tapasztalhatja.

Ugyanakkor az *esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség* területén fejlődhet emocionális érzékenysége is, megismerkedik a befogadást és a kifejezést segítő játékokkal, dramatikus tevékenységekkel, a megjelenítés többféle (pl. verbális, mozgásos-táncos, vizuális) formájával.

Emellett a *hatékony, önálló tanulás* megalapozásaként részt vesz egész csoportos, kiscsoportos tevékenységekben, és vállal egyéni tevékenységeket is. Megtapasztalja saját készségeit és képességeit, felismerheti, miben kell még fejlődnie.

5-6. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Csoportos játék és megjelenítés	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Érzékelés, megfigyelés, felismerés, emlékezet, fantázia, megjelenítés játéka. Beszédre készítés, verbális és nonverbális kommunikációs játékok; ritmus, tér, térköz, tájékozódás, irányok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kapcsolatteremtésen alapuló alkotó együttműködés képességének fejlesztése. Előrelépés a tiszta, érthető, artikulált beszéd kialakulásában. Előrelépés a nem verbális kifejezőeszközök helyes használata terén.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Általános mozgásos/táncos bemelegítés:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az egész csoportot megmozgató kapcsolatteremtő, feszítő-lazító mozdulat-játékok (pl. utánzásos gyakorlatok, lánc-játékok, „ez az enyém” típusú székfoglalók...) – táncos mozgások egész csoportban, majd kis csoportokban (pl. mozgás zenére a tanár irányításával) <p>A kifejező közlés alapjainak elsajátítása – artikulációs gyakorlatok, tempó-, hangsúly- és hanglejtés gyakorlatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – beszédre készítő játékok, hanggyakorlatok (pl. „Add tovább a hangot”, „Így hallottam”...) – beszédgyakorlatok szavakkal, szókapcsolatokkal, mondatokkal (törekedve a hangzók tiszta ejtésére) – beszédgyakorlatok egyszerű, könnyen tanulható, időmértékes és/vagy hangsúlyos szövegekkel <p>Nem verbális kommunikációs játékok: beszéd nélküli gyakorlatok egész csoportban különféle</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>Törekvés a jól formált, nyelvi igényes beszédre és a megfelelő artikulációra. A szöveg tartalmát és a beszélő szándékát tükröző kiejtés mód eszközeinek alkalmazása. A szünet, a hangsúly-, a beszédtempó-, a hangmagasságváltás és a hanglejtés modulációjának használatában rejlő kommunikációs lehetőségek megfigyelése és alkalmazása. (NAT2012)</p> <p><i>Ének-zene:</i></p> <p>... olyan közös, együttes élmény megteremtése, amely révén a befogadás és az önkifejezés, valamint az egymásra figyelés harmóniája valósul meg. (NAT2012)</p>

<p>kommunikációs helyzetekben (pl. „Tabló”, „A szabadulás útja), kis csoportokban (pl. „Szerkezetek”) és párosával (pl. „Tekintettel”).</p> <p>Koncentrációs és lazítógyakorlatok (olyan csoportos vagy páros játékok, amelyekben a koncentrálásra készítés figyelembe veszi a korosztály sajátosságait; a koncentráció érvényesülhet pl. a figyelem irányításában, a mozgás koordinációjában, az együttműködésben, az egymáshoz igazodásban)</p> <p>Egyszerűbb interakciós játékok (az interakció magában foglalhat mindenféle cselekvéses megnyilvánulást, nemcsak a kommunikációs csatornák működését)</p> <p>Egyensúly- és koordinációfejlesztő játékok: a mozgásos-táncos alapgyakorlatokon túl (az egyensúly megtartása különböző helyzetekben, stilizált mozgások, a test és a végtagok mozgásának összehangolása a nagyobb motorikus mozgástól a kisebb felé haladva, tájékozódás a térben csukott szemmel).</p> <p>A bizalomérzet kialakítását szolgáló gyakorlatok: csukott szemes („vakvezetéses”) bizalomgyakorlatok folyamatba épített, fokozatos bevezetése.</p>	<p><i>Rajz és vizuális kultúra:</i> Jelenségek megfigyelése adott szempontok alapján, a célirányos figyelem fejlesztése céljából.</p> <p><i>Életvitel és gyakorlati ismeretek:</i> Az érdeklődés felkeltése, a természetes kíváncsiság fenntartása és kiterjesztése a közvetlen környezet egészére.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgásos kommunikáció.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>bemelegítés, testtartás, gesztus, mimika, tekintet, hangerő, hangsúly, koncentráció, lazítás, együttműködés, egyensúly, bizalom</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Rögtönzés és együttműködés	Órakeret 5 óra
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Részvétel különböző szervezési formákban megvalósított dramatikus tevékenységekben. Kapcsolat létrehozása és fenntartása, egymásra figyelés. Szerepbe lépés.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Aktív, alkotó részvétel a mozgásos improvizációkban, improvizációs képesség fejlesztése; egymásra figyelés és az együttműködés erősítése.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	

<p>Egyszerű elemekből építkező mozgássor létrehozása (eleinte a tanár konkrét iránymutatása szükséges, főképpen a balesetek elkerülése érdekében; a fokozatosság elvét alkalmazva előbb a mozdulatsor/ok/ megalkotásának és kivitelezésének technikai részleteire ügyelünk, végül eljuthatunk akár a tanítási dráma valamely konvenciójának tudatos megvalósításáig, pl. a mimes játékiig).</p> <p>Mozgásos improvizáció a tanár által meghatározott témára. (A téma lehet a tanulókat érdeklő esemény, vagy az egyes tanórákon felvetődő probléma, pl. az irodalom tananyagának feldolgozásából adódó. Lásd továbbá a Kapcsolódási pontok rovatot!)</p> <p>Improvizáció a megismert technikák alkalmazásával. (A kínálat a korábbi játékokból, gyakorlatokból következik.)</p> <p>Játékok maszkkal, bábbal.</p> <p>Különböző karakterek mozgásbeli kifejezése.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Különböző dramatikus formák kipróbálása (pl.: bábjáték, árnyjáték, némajáték, versmondás, helyzetgyakorlat. (NAT2012)</p> <p><i>Rajz és vizuális kultúra:</i> A legfontosabb vizuális jelek, jelzések, szimbólumok értelmezése, alkotó használata. Szabad asszociációs játékok. Hang és kép együttes alkalmazása (például árnyjátékokban).</p> <p><i>Életvitel és gyakorlati ismeretek:</i> Tapasztalatszerzés a környezetből, a tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>indítás, megállítást, gyorsítás, lassítás, járás, futás, mozdulatkitartás, testtartás, gesztus, gesztussor, mimika, szoborjáték, tabló, tabló sor, maszk, arcmaszk, botbáb, marionett, karakter</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	kezdet, lezárás, cselekmény, szereplő, helyszín fogalma	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Alapvető dramaturgiai, műfaji fogalmi készlet bővítése. Egyes fogalmak felhasználása drámajátékos tevékenységekben és/vagy az elemző megbeszélésekben.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Egyszerű kifejezési formák megismerése és alkalmazása saját élményű dramatikus tevékenységekben (gondolatkövetés, mimes játék, levél és napló, telefonbeszélgetés, állókép, monológ Az adott tevékenységek működéséhez szituációk felkínálása szükséges (a szereplők szándékai, viszonyai, a cselekmény helyszínének, időpontjának megjelölése).</p> <p>Jelenetalkotás a tanár által megadott és/vagy a játzókkal egyeztetett elemek alapján.</p> <p>Az alapvető fogalmak ismerete és alkalmazása a saját játékok alapján és azok értékelő megbeszélése</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Kreatív folyamatok támogatása (képzelet, belső képek alkotása, jelentésalkotás). Gondolkodás a saját gondolkodási folyamatokról. (NAT2012)</p> <p><i>Ének-zene:</i> A belső hallás készség irányú fejlesztése. Elvárható: nehezebb ritmusképletek, Ütemfajta... (NAT2012)</p>	

<p>során (mese, történet, cselekmény, szándék, feszültség, konfliktus, jelenet, dialógus, monológ, típus, egyénítés, ellentét és párhuzam, fordulópont/tetőpont, főszereplő, mellékszereplő, késleltetés, ritmus, tér, nézőtér, státusz).</p>	<p><i>Életvitel és gyakorlati ismeretek:</i> A probléma megoldásához, a tevékenység elvégzéséhez szükséges, a feltételekre, hatásokra is kiterjedő átfogó kérdések megfogalmazása.</p> <p><i>Rajz és vizuális kultúra:</i> Önálló kérdések megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>gondolatkövetés, mimes játék, levél és napló, telefonbeszélgetés, állókép; mese, történet, cselekmény, szándék, feszültség, konfliktus, jelenet, dialógus, monológ, típus, egyénítés, ellentét és párhuzam, fordulópont/tetőpont, főszereplő, mellékszereplő, késleltetés, ritmus, tér, nézőtér, státusz</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Történetek feldolgozása (drámaórák keretében)	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Részvétel egyszerűbb, csoportos rögtönzések játékokban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Alkotó és tevékeny részvétel támogatása, fejlesztése különböző drámajátékos tevékenységekben, történetek megjelenítésében.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Dramatikus improvizációk a tanár által megadott és/vagy a tanulók által létrehozott történetváz alapján.</p> <p>Történet szituációkra bontása (alkalmazható formák pl. a kiscsoportokban létrehozott állókép, állókép narrációval, állóképsorozat, gondolatkövetés, mimes játék, hangjáték, majd a látottak egész csoportos megbeszélése).</p> <p>Döntési helyzetek elemzése dramatikus formákban (pl. tanítási dráma kínálata az ötödik és a hatodik évfolyamon áttekintett balladák, mesék, elbeszélő költemények témáiból, a tanulókat érdeklő konfliktushelyzetekből, emberi problémákból).</p> <p>Dramatikus improvizációk irodalmi, képzőművészeti alkotások, zeneművek, ismert történelmi események felhasználásával.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>Történetek főszereplőinek azonosítása. A szereplők külső és belső jellemzőinek azonosítása. Az idő és a tér egyértelműen megjelölt mozzanatainak azonosítása. A tetőpontok, fordulópontok és kitérők érzékelése. Annak megállapítása, hogy ki beszél el és kinek a szemével látjuk a történetet. A nem saját álláspont megjelenítésének, átélésének képessége. Mindennapi konfliktusok megjelenítése drámajátékban (pl.: bábjáték). (NAT2012)</p>	

	<p><i>Ének-zene:</i> „A tánc tanulása során megismerhető a helyi vagy a nemzetiségi (nép)hagyomány, s mindez hatékonyan járulhat hozzá a közösségi tudat és az önazonosság erősítéséhez. (NAT2012)</p> <p><i>Ember és társadalom:</i> Események, történetek elbeszélése előszóban, illetve emlékezetből. Mások véleményének türelmes meghallgatása és figyelembe vétele. Feltevések megfogalmazása az egyének, csoportok viselkedésének mozgatórugóiról.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	konvenciók, feszültség, improvizáció, cselekmény, jelenet, konfliktus

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Megismerő és befogadóképesség	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Szöveges alkotások dramatikus feldolgozása, egyes szokások, hagyományok ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Különböző művészeti alkotások játékon, megjelenítésen keresztül történő feldolgozása. Színház- és drámatörténeti ismeretek iránti érdeklődés felkeltése. Néphagyományok alapfokú ismerete. Színházi előadások megtekintése alapján a befogadó/értelmező képességek fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Színházi előadások (pl. gyermek- vagy diákszínházi csoportok előadásai) közös megtekintése, előkészítése, a látottak feldolgozása dramatikus tevékenységekkel. Az előadásban látottak összekapcsolása a kialakítandó színháztörténeti-színházelméleti ismeretekkel.</p> <p>– A tanulók problémaérzékenysége a konfliktusok iránt és az igazságkeresés életkori sajátosság. Érdekes tehát mind az előkészítéskor, mind a feldolgozáskor ennek ismeretében szemügyre venni az adott színházi előadást.</p> <p>– A szereplők jellemének (külső és benső tulajdonságainak, valamint motivációinak) „felderítéséhez” különösen alkalmasak a már megtanult dramatikus munkaformák.</p> <p>– A látott darab térhasználatának kettős funkciójára</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A műélvezet megtapasztalása a belefeledkezés, a játék, a kaland, a humor, a képzelet, a ritmus és a zene révén. (NAT2012)</p> <p><i>Ének-zene:</i> Nemzetiségeink hagyományai és néptáncai. (NAT2012)</p> <p><i>Életvitel és gyakorlati ismeretek:</i> Együttműködés a társakkal, alkalmazkodás egymáshoz, a társak segítése a közös és csoportos tevékenységekben.</p>	

<p>is érdemes kitérni (háttér a cselekményhez és jellemzési lehetőség).</p> <p>– A képzeletbeli világ alaphelyzete alkalmas lehet egy az előadástól eltérő fókuszú vagy kerettávolságú tanítási dráma indításához.</p> <p>Dramatikus játékok során a néphagyomány egyes elemeinek felismerése és beépítése a gyakorlatokba.</p> <p>Ismerkedés a tánc és a mozgás szerepével és jellemzőivel (pl. különféle történelmi és társastáncok, különböző kultúrák táncjai, különböző korok színpadi táncjai).</p>	<p><i>Rajz és vizuális kultúra:</i> Reflektálás irodalmi, zenei, filmes élményekre saját, kifejező szándékú alkotásokban Saját és mások munkájának összehasonlítása, értékelése tanári segítséggel.</p> <p><i>Hon- és népismeret:</i> Család és lakóhely. Néphagyomány.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>díszlet, jelmez, szcenika, kellék, fény- és hanghatás, történet, cselekmény, jelenet, előadás nagyobb szerkezeti egységei, társastánc, történelmi tánc, színpadi tánc</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló legyen képes alkotó részvételre többféle dramatikus, illetve mozgásos-táncos tevékenységben! – Fejlődjenek alapvető improvizációs képességei, erősödjön biztonsága a térhasználatban a mozgás és a dramatikus tevékenységek folyamán! – Legyen képes konstruktív részvételre a dramatikus tevékenységek értelmező megbeszélésében! – Legyen képes a munkamegosztásra, értse és értékelje társai munkáját; fejlődjön önismerete, tudja képviselni saját álláspontját, és vegye figyelembe társai véleményét a közös alkotó tevékenységben! – Ismerje meg és tudja használni a legalapvetőbb dramaturgiai, drámaszerkezeti és színházi alapfogalmakat; legyen képes egy színházi előadásról megfogalmazni élményeit, gondolatait!
--	--

7-8. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Csoportos játék és megjelenítés		Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	A tanuló teljesítette az 5-6. évfolyam fejlesztési követelményeit, ezen kívül ismeri, és munkája során alkalmazza az abban szereplő kulcsfogalmak többségét.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tiszta, érthető, artikulált beszéd kialakítása. A kontextusnak megfelelő nyelvhasználat fejlesztése. Jelentős előrelépés a társak iránti bizalomérzet kialakulásában. A kommunikáció több csatornán történő fejlesztése (vokális, verbális, nem verbális). A mozgáskultúra és a mozgásos kommunikáció terén történő fejlődés.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok	
<p>Beszéd- és légzéstechnikai gyakorlatok (a hangsúly-, a beszédtempó- és a hangmagasságváltásra, továbbá a hanglejtés modulációjára épülő gyakorlatok).</p> <p>Koncentrációs és lazítógyakorlatok: a már tanult, alkalmazott egyszerű gyakorlatok formai nehezítésével (pl. tükörjáték, ahol szabadon átvehet az irányítás lehetősége), illetve új gyakorlatok megismerésével (pl. számsorokra és cselekvések kombinációira épülő játékok).</p> <p>Koordináció- és egyensúlygyakorlatok.</p> <p>Térérzékelést, tájékozódást fejlesztő gyakorlatok (a már megismert gyakorlatok kombinálása a bizalomgyakorlatok egyes elemeivel: csukott szemes térérzékelő gyakorlatok).</p> <p>Bizalomgyakorlatok (a páros, illetve a csoportos csukott szemes – „vakvezetéses” – gyakorlatok mellett az egyensúlyvesztésre épülő csoportos gyakorlatok).</p> <p>Ön- és társismereti játékok (az információk fogadását igénylő játékok).</p> <p>Egyes tánc- és mozgástípusok technikáinak alapjai.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A szünet, a hangsúly-, a beszédtempó-, a hangmagasságváltás és a hanglejtés modulációjának használatában rejlő kommunikációs lehetőségek megfigyelése és alkalmazása.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ...a zenei képességek, a térérzékelés, a testtartás, a mozgáskoordináció, az állóképessége fejlesztése.</p> <p><i>Életvitel és gyakorlat:</i> Célzott tapasztalatszerzés a környezetről, a tapasztalatok célszerű rögzítése.</p> <p><i>Rajz és vizuális kultúra</i> Egy tárgy más funkcióra történő átalakítása.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgásos kommunikáció.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>hangerő, hangmagasság, hangterjedelem, hangszín, hanglejtés, beszédtempó, ritmus, szünettartás</p> <p>bemelegítés, testtartás, gesztus, mimika, tekintet, hangerő, hangsúly, koncentráció, lazítás, együttműködés, egyensúly, bizalom</p>		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Rögtönzés és együttműködés	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Alapszintű improvizációs jártasság, ezen belül mozgásimprovizációs gyakorlottság. Egyes egyszerű bábos technikák és maszkok alkalmazása rögtönzésekben. Karakterek ábrázolása mozgásos formákban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az improvizációs képesség további fejlesztése. Aktív, alkotó részvétel a megadott témára, illetve a társművészetek eszköztárának bevonásával történő improvizációs munkában. Fejlődés karakterek mozgásos-táncos rögtönzésekben történő ábrázolásában. Aktív részvétel az improvizációs elemző értékelésben, megvitatásban.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Improvizáció közösen választott témára, a tanár által megadott szervezési formában a megismert színházi technikák alkalmazásával. (Az improvizációhoz témát szolgáltathatnak – a megfelelő távolítás után – az osztály mikro-, illetve makrokörnyezetéből vett történetek, irodalmi alkotások, továbbá a tanulócsoporthoz kért, vagy a tanár által választott történetek).</p> <p>Az improvizáció elemző és értelmező megvitatása (szerepből történő és szerepen kívül végzett értékelés).</p> <p>Improvizáció a társművészetek eszköztárának bevonásával. (Zenei példa: vokális elemek és a teremben rendelkezésre áll tárgyak segítségével alkotott ritmuskíséret, hanghatások, zajkulissza a rögtönzésekhez. Vizuális példa: a rögtönzés végpontján a szereplő lelkiállapotát kifejező kollázs közös készítése a teremben rendelkezésre álló tárgyakból.)</p> <p>Mozgásos improvizáció közösen egyeztetett karakterek szerepeltetésével, a tanult tánc- és mozgáselemek alkalmazásával.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A testbeszéd, gesztusnyelv lehetőségeinek és korlátainak megtapasztalása. A testbeszéd, a térközszabályozás és az arcjáték szerepének ismerete, tudatos alkalmazása különféle kommunikációs helyzetekben; dekódolása a hétköznapi kommunikációs helyzetekben. (NAT2012)</p> <p><i>Ének-zene:</i> ...a zene és a mozgás élményt erősítő összekapcsolása. (NAT2012)</p> <p>Együttműködés, segítőkészség, szolidaritás az egyéni segítségnyújtásban és a közös tevékenységek során, alkalmazkodás a társak tevékenységéhez.</p> <p><i>Rajz és vizuális kultúra</i> Egy tárgy más funkcióra történő átalakítása.</p> <p><i>Ember és társadalom</i> Különböző emberi magatartás-típusok, élethelyzetek megfigyelése, következtetések levonása.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	szituációk alapelemei, kiscsoportos improvizáció, egész csoportot megmozgató szerepjáték, szerepbe lépés, valóságos szerep, fikción belüli szerep, karakterábrázolás eszközei	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Alapvető dramatikus formák (konvenciók) ismerete, mint pl.	

	gondolatkövetés, mimes játék, levél, telefonbeszélgetés, állókép, monológ, illetve mindezek saját játékokban történő értő alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A dramaturgiai, műfaji fogalomtár további bővítése. Az alapvető színházi műfajok felismerése. A színház egyes jelentésteremtő eszközeinek felismerése saját játékokban.	
	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
	<p>A cselekmény és ellencselekmény, jelentések, hatások, szerkezet megfigyelése saját játékokban.</p> <p>Alapvető színházi műfajok megkülönböztetése és felismerése. (Variációk, stílusjátékok a tanulók számára felismerhető és megjeleníthető stílusjegyek rögzítése alapján. A rögtönzések jelentésének és hatásának változása az egyes stílusok függvényében.)</p> <p>A színházi nyelv elemeinek megfigyelése látott előadásban, ezek alkalmazása saját játékban.</p> <p>Díszlet, jelmez, kellék, fény- és hanghatások jelentés- és atmoszférateremtő hatásainak megfigyelése, értelmezése, ezek alkalmazása saját játékaikban. (Rögtönzések változatokban az alkalmazott színházi eszközkészlet bővítésével. Az egyes színházi hatáselemek jelentésteremtő erejének megfigyelése és értelmezése a játékokat követő csoportos megbeszélések során.)</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A kompozíció meghatározó elemeinek megismerése (pl.: tematikus szerkezet, tér- és időszerkezet, logikai szerkezet, beszédhelyzet és változása). (NAT2012)</p> <p><i>Ének-zene:</i> „Romantika, nemzeti romantika: néhány könnyebb romantikus dal magyar fordításban, esetleg eredeti nyelven... (NAT2012)</p> <p><i>Ember és társadalom</i> Adott történetben a valós és a fiktív elemek megkülönböztetése. Feltevések megfogalmazása igaz történetek szereplői cselekedeteinek, viselkedésének mozgatórugóiról.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> párhuzamok keresése a művészetek egyes alkotásai között, összehasonlító műelemzés.</p> <p><i>Matematika:</i> adott tárgy, elrendezés más nézőpontból való elképzelése.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	cselekmény, ellencselekmény jelentés, jelentésteremtés, hatás, színházi műfajok, díszlet, berendezési tárgy, bútor, kellék, jelmez, világítás, színházi fényhatások, színházi hanghatások	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Történetek feldolgozása (drámaórák keretében)	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Részvétel dramatikus improvizációkban. A történetek, döntési helyzetek feldolgozása során szerzett alapfokú jártasság.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Aktív, alkotó részvétel összetett szerkezetű drámai kifejezésformák alkalmazásával zajló dramatikus tevékenységekben. Tevékeny részvétel történetek, élmények különböző tánc- és	

	mozgástechnikai elemek alkalmazásával zajló feldolgozásában. Különböző művészeti alkotások játékon, megjelenítésen keresztül történő feldolgozása.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Történetek (látott, hallott, olvasott, tanár által hozott) feldolgozása összetett szerkezetű drámai kifejezési formák és ábrázolási módok alkalmazásával. (Aktív, cselekvő részvétel a tanár által vezetett dramatikus tevékenységben. A drámaóra egyes pontjain a kiscsoportos munkában a vizsgált tartalmakhoz a tanulók önálló döntései alapján formai megoldások társítása.)</p> <p>A tanulók élményeiből építkező történetek létrehozása és feldolgozása összetett szerkezetű drámai kifejezési formák és ábrázolási módok alkalmazásával (témák dramatikus feltárása, improvizációk az egyes témákra, az improvizációk csiszolása, rögzítése, közösen választott szerkesztési elv alapján „improvizációsor” létrehozása).</p> <p>Történetek, élmények feldolgozása különböző tánc- és mozgástechnikai elemek alkalmazásával. (Pl. a történet azon pontjainak közös egyeztetése, ahová mozgásos-táncos elemek építhetők be; az egyes pontokhoz társítható elemek kiválasztása a tanultakból).</p> <p>Történetek, döntési helyzetek értelmezése, megvitatása – ennek során a tanult fogalmak készletének értő alkalmazása. (Pl. dramatikus tevékenység, tanítási dráma során az egyes döntési variánsok kidolgozása.)</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Kreatív elbeszélési és történet átírási gyakorlatok. A jellemzés főbb eszközeinek azonosítása. Dramatizált formák, dialógusok, drámai művek közös és önálló olvasása, feldolgozása. Az epikai és a drámai történetmegjelenítés közötti hasonlóságok és eltérések azonosítása. Szituációk és instrukciók értelmezése és megjelenítése. (NAT2012)</p> <p><i>Ének-zene:</i> A zeneirodalom érdekes-fontos történetei; zeneszerzők élete; zeneművek keletkezéstörténetei... (NAT2012)</p> <p>A környezet cselekvéseket meghatározó hatásának belátása, és elfogadása, a személyes szerepek megtalálása, kipróbálása, kötelezettségek feltárása.</p> <p><i>Rajz és vizuális kultúra</i> Adott probléma kapcsán önálló kérdések megfogalmazása. Saját és mások alkotásának értékelése. Saját értékek számbavétele. Önkritika. Együttműködés.</p> <p><i>Ember és társadalom</i> Érvek gyűjtése a saját vélemény alátámasztására, ellenérvek gyűjtése az ellenvélemények cáfolására... Érvek gyűjtése a saját vélemény alátámasztására, a különböző szereplők nézőpontjából. Társadalmi-történelmi, erkölcsi problémák felismerése, megfogalmazása. Mások véleményének türelmes meghallgatása és figyelembe vétele. ellenérvek gyűjtése az ellenvélemények cáfolására.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	kontraszt, feszültségteremtés, hatás, szorító körülmény, válsághelyzet, döntési helyzet, személyek, valós idő, jelenet ideje, viszonyok, hely, akció, dikció, előzmény, folytatás

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Megismerő- és befogadóképesség	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Szöveges alkotások dramatikus feldolgozása, egyes szokások, hagyományok ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Különböző művészeti alkotások dramatikus tevékenységen keresztül történő feldolgozása. Színház- és drámatörténeti ismeretek iránti érdeklődés felkeltése. Néphagyományok alapfokú ismerete. Színházi előadások megtekintése alapján a befogadó/értelmező képességek fejlesztése. Egyes történelmi táncok, társastáncok felismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Az ismert fogalomkészlet tudatos alkalmazása a saját játékok és a látott előadások elemzésében.</p> <p>Alakoskodó játékok, egyes dramatikus szokások megismerése (farsang, karnevál stb.).</p> <p>A tánc és a mozgás szerepe az egyes történelmi korokban, társadalmi viszonyokban.</p> <p>Színházi előadás (hivatásos vagy független színházi társulat előadása, annak hiányában gyermek- vagy diákszínjátszó csoport előadásának) megtekintése, majd a látottak elemző, értelmező megvitatása.</p> <p>Dramatikus tevékenységek az élmények befogadásának elősegítéséhez. (Az előadás felvetette problémák további kibontása, játékban történő feldolgozása.)</p> <p>Táncelőadás megtekintése (hivatásos vagy független társulat előadása, annak hiányában gyermek- vagy diákcsoport előadásának) megtekintése, majd a látottak elemző, értelmező megvitatása. (Az ismert motívumok keresése, az előadásban látottak és a tanultak társítása.)</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Kreatív elbeszélési és történet átírási gyakorlatok. A jellemzés főbb eszközeinek azonosítása. Dramatizált formák, dialógusok, drámai művek közös és önálló olvasása, feldolgozása. Az epikai és a drámai történetmegjelenítés közötti hasonlóságok és eltérések azonosítása. Szituációk és instrukciók értelmezése és megjelenítése. (NAT2012)</p> <p><i>Ének-zene:</i> Operaelőadások megtekintésének előkészítése és a látottak-hallottak későbbi feldolgozása. (NAT2012)</p> <p><i>Rajz és vizuális kultúra</i> Látványok, jelenségek kapcsán a célirányos megfigyelés szempontjainak önálló kiválasztása. A vizuális kommunikáció különböző formáinak csoportosítása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	szerkezet (szituáció, jelenet, felvonás, egyfelvonásos, többfelvonásos színmű, táncjáték) színházi mesterségek (pl. színész, rendező, dramaturg) alakoskodás, dramatikus népszokások balett, pantomim, táncszínház, mozgásszínház	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus	– A tanuló legyen képes alkotóként részvételre különböző forrásokból származó történetek csoportos feldolgozásában: dramatikus tevékenység formájában, illetve mozgásos, táncos tevékenységben!
---	---

végén	<ul style="list-style-type: none">– A tanuló ismerje a legfontosabb színházi és mozgásos-táncos fogalmakat!– A tanuló a megismert fogalomkészletet értő módon használva vegyen részt a dramatikus tevékenységek értelmező, elemző megbeszélésében!– Ismerje meg és tudja használni a legalapvetőbb dramaturgiai, drámaszerkezeti és színházi alapfogalmakat!– Legyen képes egy színházi előadásról megfogalmazni élményeit, gondolatait, és ennek során a megismert fogalmi készletet alkalmazni!– A tanuló ismerje a legfontosabb színházi műfajokat!– A tanuló ismerje a legfontosabb színházi mesterségeket!
--------------	--